

KÄNSELSPRÖTET

Föreningen Finlands Dövblinda rf

September 9/2000

Internationalisering

Idrott ökar självkänslan

Sommartävlingar

Innehåll

30-års jubiléet närmar sig	2
Internationaliseringen ökar	3
Nordisk konferens	4
Mina erfarenheter från konferensen	5
Internationalitet är en självklarhet	7
Hur går det för EDBU?	8
Fem frågor	9
Idrott ökar självkänslan och hälsan hålls stabil	10
2000 konst i Östra Lappland	12
Sommartävlingarna	14
Posten går fram	16
Läsarnas brev: Åsikt: Handled-eller fotleds- skakare vore praktiska	18
Semester vid havet	19
Dikt: Sommarminne	20

Pämbild: Deltagarna i sommartävlingarna samlade. I främre raden från vänster Late, Sami, Justiina, Aune, Suoma, Irma, Riitta-Liisa. Andra raden från vänster lägerledaren Anita, Marja-Leena, Olavi, Toini, Martti, Ahti, Marttis fru Marja-Liisa och den andra lägerledaren Jaana. I bakre raden tolkar och släktingar. Bild: M. Tiittanen.

Följande Käselsprödet utkommer 18.10. Materialet bör vara på redaktionen senast 6.10.2000.

30-års jubiléet närmar sig

Finlands Dövblinda rf:s 30-års jubileum närmar sig. Festförberedelserna är igång, material framställs osv.

I maj nummer av Käselsprödet utlystes en konståvling, vars tid gick ut i augusti. Juryn värderar arbetena i början av september och vinnarna offentliggörs på höstmötet i Kuopio. Till juryn hör konstredaktör Anneli Tempakka, konstnär Ritva Soinen och artenom Aatos Ahonen.

Tävlingen är tuff, då arbetena är fina. De visas nästa år på Finlands Dövblinda rf:s utställning, som ännu är under planering. Vi tackar alla inspirerade som deltog i tävlingen. Nu får vi tillräckligt med arbeten till utställningarna. Arbetena är också viktiga, då materialet för jubileumsåret planeras.

Klubbarna kommer att få ett brev, där det redogörs mera noggrant om festplanerna. I brevet ingår även förslag på, hur klubbarna kan fira 30-års jubiléet på sitt eget område. □

Internationaliseringen ökar

I föreningslivet, såsom även i annat liv, har internationaliseringen kommit för att stanna.

Dövblindeorganisationer i olika länder har liknande målsättningar. Genom att utbyta erfarenheter och samarbeta, kan vi lära oss mycket av varandra. Via den elektroniska informationsförmedlingen är kunskap tillgänglig överallt i världen, t.ex. kan forsknings- och vårdresultat för olika sjukdomar spridas snabbt bland forskarna.

Finlands Dövblinda rf är för tillfället med i följande internationella organisationer:

- EDBU (Förbundet för Europas Dövblinda): Vi var med och grundade den och vi har en representant i den tillfälliga styrelsen.

- EBU:s (Europeiska Unionen för Blinda) Dövblindekommission: EDBU samarbetar med kommissionen t.o.m kongressen år 2002. Då omprövas situationen.

- Dbl (Deafblind International, Internationella Dövblindeorganisationen): Vi har en representant i en arbetsgrupp, som planerar kongressen i Holland år 2001

- Ordförandena för nordiska dövblindas föreningar har möte årligen.

- WFSB (Världsorganisationen för Dövblinda). Organisationens stadgan godkänns på kongressen år 2001 och vi är representerade.

För att koncentrera resurserna har vi bestämt att fokusera på att utveckla EDBU.(mera om EDBU senare i tidningen)

Som bäst ger internationaliseringen kunskap och erfarenhet. Det är samarbete och att finna gemensamma frågor. Det innebär extra kraft att påverka samhället, då Europas och världens olika dövblindeorganisationer samlas och berättar om sina problem och önskningsar.

Framförallt kan man påverka att jämlikheten ökar och att livskvaliteten ökar för dövblinda, då vi får kunskap från andra länder.

Tillsammans, i internationaliseringens tecken.

Seppo Jurvanen
ordförande

Nordisk konferens

Verksamhetscentrets chef **Kirsti Tamminen** var på Nordiska konferensen för dövblindearbete som representant för personalen. Andra bekanta deltagare var föreningens ordförande **Seppo Jurvanen** och **Riku Virtanen** och **Ritva Soininen**, som hade ombetts hålla tal. Konferensen hölls i Sverige, i Kungälv 2-6 augusti. Alltsomallt deltog ca. 200 dövblinda, deras närstående, personal för dövblinda samt forskare.

Temat för konferensen var kompetens i det splittrade samhället. Ämnesområden var t.ex

- personalens kompetens och utvecklingen av den
- mätning och kontroll av samt ansvar för servicens kvalitet
- rättigheter till god service
- nätverk, både ur personalens och kundernas och de närståendes synvinkel samt
- uppkomsten av information och samarbetet mellan sinnen.

I sin helhet var konferensen den bästa som Kirsti deltagit i. Där fick

veta nya forskningsresultat. Att tillämpa den nya kunskapen hänger dock på en själv. Kirsti anser att vi speciellt behöver kunskap om hjärnans funktion.

De finländska föreläsarna var många, bl.a. professor **Timo Järvilehto** från Uleåborgs universitet och **Lea Paija** från Invalidförbundet, som berättade om ett projekt där man mätt kvaliteten på service för handikappade. Men de bästa föredragen kom från vårt eget håll. Riku och Ritvas föredrag var underbara.

Det framkom, att liknande saker händer i de nordiska länderna. I varje land delar man upp tjänsterna. Man är bekymrad över det. Den speciella kunskapen och yrkeskunnandet får inte försvinna. Vår förenings tjänster är koncentrerade. Till exempel Verksamhetscentret erbjuder service bara åt dövblinda. En uppdelad service-enhet erbjuder tjänster åt dövblinda och åt andra. Dövblinda kan få sina speciella tjänster där. Den bakomliggande

tanken är att dövblinda skall integreras i den egna kommunens vanliga tjänster. Kirsti tycker att uppdelade tjänster kan inte finnas utan god koncentring.

En annan sak, som togs upp på konferensen, var en service som utgår från kundens behov, inte ur organisationens eller serviceproducentens.

Konferensen godkände en slutdeklaration. I den betonar man, att en förutsättning för att dela upp tjänster, är att yrkesmiljön är utvecklad och koncentrerad. Då finns där kunskap. Det bör föregå diskussion mellan dövblinda, forskare och lokala enheter, så att olika kunskap kan framställas och utnyttjas.

I samband med konferensen samlades en grupp ur personal som arbetar med nordiska dövblinda. Nästa år är Kirsti den andra av ordförandena. Gruppen samlar info om vad som händer i Norden. Nu är informationsteknologi, diagnostisering, åldrande dövblinda, personalutbildning, insamling av dövblindas egna erfarenheter samt kommunikation i EU-projektet, som leds av **Lars Möller**, på tapeten. En av gruppens uppgifter är att påverka NUD:s utbildningsanbud. □

Mina erfarenheter från den nordiska konferensen

Ritva Soininen

Den nordiska konferensen hölls i Kungälv i Sverige i början av augusti. Jag hade väntat på denna resa. **Aila Öhman** från NDU hade bjudit mig och Riku Virtanen. Rikus ämne var dövblindas liv i framtiden. Mitt ämne var "Jag och kulturen". Hur skulle mitt föredrag gå?

Jag anlände till konferensen på dess sista dag med min tolk **Anja Koistinen**. Vi hann med på lördagens festsupé. Facklor var tända på båda sidor av vägen. Supén var härlig, maten god, stämningen intim och trevlig.

På söndagsmorgonen den 5.8. samlades vi i föreläsningssalen. Det var mycket folk i publiken. Det fanns särskilda bord för tolkning framför första stolraden. Den lånade datorn hade gått sönder, men fungerade dock. Föreläsningarna började. Jag var lite spänd, fastan stämningen var varm och vänlig i salen.

Riku talade om dövblindas framtid. Han berättade om sina gymnasiestudier. Jag var stolt över honom. Jag kände mig nöjd och jag har en tillit till framtiden för dövblinda. Det finns unga personer som Riku som är intelligenta och talangfulla. De skapar framtiden och för med sig nya insikter i dövblindearbetet. Riku känner bra till teknikens under. Bland unga dövblinda finns kraft, som behövs på det nya årtusendet.

Norska **Crete Steigen** berättade om sitt dövblinda barn. Hon talade vackert om livet och människan. Hon jämförde sitt barn med en speciell blomma, som skall växa för livet. Jag kom att tänka på min egen mor, som var tvungen att kämpa med mig vid krigets slut. Hon fann med sin vishet något för mig: hon gav mig färgpennor och glansbilder och sade: "Här är vägbrotet för ditt liv, se på den vackra glansbilden – rita den!" Mina tankar förde mig till min egen barndom och plötsligt märkte jag att det var min tur att hålla föredrag, efter en liten paus.

Diabilder av mina tavlor visades. Jag presenterade dem och läste dikter vid slutet av föredraget. Jag märkte att publiken följde intresserat med. Efteråt, utanför salen, fick jag många kramar, handslag och tackord på många språk, som min tolk tolkade till finska.

Därför kom jag ju hit – för att representera den finländska dövblindkulturen, också i konsten.

Den norska biträdande professorerna **Hans Borgchgreviks** och den svenska professorerna Claes Myllers föredrag var intressanta. Det finns mycket att forska i, inte bara i hjärnan, utan också, hur hörselsinnet samverkar med övriga hjärnan. I framtiden kan vi ha mera möjligheter att höra och förstå tal än vad vi med dagens hjälpmedel kan. Jag förundrades över, hur snabbt tolkningen gick på konferensen. Vi behövde inte göra talet långsammare.

Efter lunchen for vi till hotellet och därifrån tillsammans med Riku och hans tolk till Göteborgs flygfält. Vårt flygplan såg hemskt ut. Vi var tvungna att vänta ute i kylan och regnet en lång stund. Jag tänkte: "Måne detta plan kommer att lyfta?" Nog lyfte det. Och det landade i solnedgången på Helsingfors-Vanda flygfält.

Jag riktar ett tack för en givande resa till de personer som fick mig att resa – och trodde på min förmåga att representera dövblinda finländare. □

Internationalisering är naturligt

Seija Troyano

Ända sedan skolltiden har jag varit intresserad av, hur människor i andra länder bor och tänker. De tio år jag bodde i England gav mig möjlighet att bekanta mig med andra människor och kulturer. När jag kom med i dövblindas verksamhet, var jag intresserad av, hur dövblinda i andra länder lever. Då jag bodde utomlands visste jag inget om dövblinda, inte heller att jag hörde till dem!

Mest lär man sig av olika vänner...

Internationella konferenser har alltid gett möjlighet att lära sig nya saker om människor från andra kulturer. Beklagligt är, att diskussionerna bara blir så korta och ytliga. En orsak till det är, att möjligheten till samtal begränsas till matbordet eller pauserna. Då skulle åtminstone jag unna tolkarna en vilostund.

Dövblinda måste än idag delta med en tolk. Under en konferens på flera dagar måste en tolk arbeta mycket. Hon ledsagar och tolkar från morgon till kväll. Vilopauser behövs.

Därför försöker jag kommunicera självständigt under pauserna. Och då främst med personalen. De diskussionerna är ofta jämlika och belysande. T.ex får man nya insikter på arbetsparförhållandet i Finland, då man diskuterar med personal från andra länder.

En inbjudan till en arbetsgrupp

På sommaren 1999 fick jag oväntat en inbjudan till en vetenskaplig kommitté eller arbetsgrupp, som planerar Dbl-konferensen år 2001. I inbjudan uppmuntrades och garanterades det, att jag skulle ha mycket att ge. Med styrelsens välsignelse för jag med. Den femte Dbl-konferensen i Europa hålls nästa sommar i Holland. Temat för konferensen är Självbestämmande – en livslång process. Dbl står för Deafblind International, Internationella Dövblinda.

I arbetsgruppen finns representanter från nio andra länder. Vi träffades i november 1999 i Holland. Vi granskade den kommande konfe-

rensplatsen och arbetade intensivt och effektivt. På en kort tid skulle många saker gås igenom. På förhand hade vi bekantat oss med materialet via Internet.

Internationell verksamhet betydande

Till en början var Dbl:s konferenser avsedda i huvudsak för personal som arbetar med dövblinda. De senaste åren har också mera dövblinda deltagit. Jag tror att utvecklingen går här på samma sätt som med utvecklingen av arbetspararbetet. Växelverkan anses viktigt av båda parterna.

I den vetenskapliga kommittén är jag främst nöjd med möjligheten till växelverkan. Det innebär inte endast möten, e-postmeddelanden sänds ivrigt också.

Finland är ett fjärran land i Europas norra hörn. Men här finns mycket kunskap och färdighet. Arbetet för dövblinda utgör inget undantag. Jag hoppas, att jag med mitt lilla kunnande kkan förmedla lite kunnande. Det är arbetspararbete i en större måttstock. Så upplever jag det i alla fall! □

Hur går det för EDBU?

Seppo Jurvanen

Ordföranden för de Nordiska Dövblindeföreningarna grundade 3 september 1999 i Tammerfors EDBU (European Deaf-blind Union, Europeiska Dövblindas Förbund). Den interimistiska styrelsens andra möte hölls i Kungälv i Sverige i början av augusti. På plats var styrelsens alla medlemmar.

EDBU:s situation nu

EDBU samarbetar med andra organisationer. EBU (Europeiska Blindas Union) stöder EDBU. EBU:s styrelse har utnämnt Arne Husväg till kontaktperson mellan EBU:s styrelse och EDBU:s och EBU:s dövblindas kommission.

Man har kontaktat ordförande Ove Bejsnap från olika europeiska dövblinda föreningar. Ove berättade på våren om EDBU på EdbN:s (Europeiska dövblindenätverket) möte. Gensvaret var positivt.

Finansiering

Norska föreningen har gett 15 000 norska kronor åt EDBU. Utgifter har knappast alls förekommit, då Danmark som ordförandeland skött om allt. EDBU har ett eget bankkonto skilt från den danska föreningens bokföring.

EDBU:s regler

Den interimistiska styrelsen sänder ett preliminärt stadgeförslag till europeiska dövblindeföreningarna så att de kan ta del av det och ge sina utlåtanden före 1.2.2001. Styrelsen behandlar sedan stadgan och utlåtandena på sitt följande möte i Danmark i september 2001.

Efter det görs ett förslag till stadgan, som skall godkännas av EDBU:s kongress år 2002.

Medlemmarna i EDBU får den närmaste tiden egna ansvarsområden och de är aktivt i kontakt med olika dövblindeföreningar i Europa. Verksamheten har kommit igång och ökar hela tiden. Det är mycket positivt, att man tagit väl emot grundandet av EDBU och varit intresserad av saken.

Vi kan alltså vara positiva till att en stark europeisk dövblindeorganisation håller på att utvecklas. □

Fem frågor

1. Vem är Sveriges följande regent?
2. Vad heter Indiens huvudstad?
3. Vilken är världens dyraste krydda och varifrån får man den?
4. När grundades posten i Finland och när togs postnumren i bruk?
5. Hur många sommar Paralympia spelen hålls nu i Sydney i Australien och när hålls de?

Svar:

1. Prinsessan Viktoria blir drottning i Sverige efter Carl XVI Gustaf. Ifall Viktoria gifter sig med en vanlig svensk, kan det hända att hon måste avsäga sig tronen.
2. Indiens huvudstad är Delhi.
3. Världens dyraste krydda är safran och den fås från pollenet från krokus-blomman.
4. Posten grundades år 1638. Postnumrena togs i bruk år 1971. Före det utdelades posten enligt vägnätverket och tågstationerna.
5. Paralympia-spelen har redan ordnats 11 gånger efter de egentliga Olympiska spelen. I år hålls de 18-29.10. □

Idrott ökar självkänslan och hälsan hålls stabil

Intevju med Marjo Nurminen

Marjo Nurminen från Jyväskylä är ny medlem i vår förening. Marjo berättar, att hon är företagsam till sin natur och att hon inte ger upp. Hon har ända sedan barnsben drömt om en idrottskarriär. Styrkelyft är hennes gren.

På bilden står Marjo Nurminen framför Jyväskylä Kraftklubb

Idrott förbättrar

Till en början intresserade Marjo sig för bodybuilding. Men för två år sedan sade en framgångsrik bodybuildare i Finland att Marjo är tillräcklig stark för att tävla i styrkelyft. Hon ombad Marjo att år 1997 delta i bänkpresstävlingarna i Keurusselkä. Marjo vann guld: "Jag bör dock medge, att inga andra kvinnor deltog då". Men det var starten för en styrkelyftskarriär.

Läkarna nekade Marjo att träna hårt och utöva styrkelyft. Nu har de ändrat åsikt. Marjas hälsa har hållits stabil efter det att hon började med bodybuilding och styrkelyft. "Jag har märkt, att om jag inte tränar på en vecka eller två, så stiger trycket i ögonen väldigt mycket. Och om jag inte rör på mig varje dag, börjar problemen i ögonen och skoliosen i ryggen störa mig. Mitt motto är: "Rör på dig så är livet glatt". Du känner dig då bättre än förr. Jag har gått igenom mina kriser. Jag tyckte synd om mig själv, då min syn började försämrans.

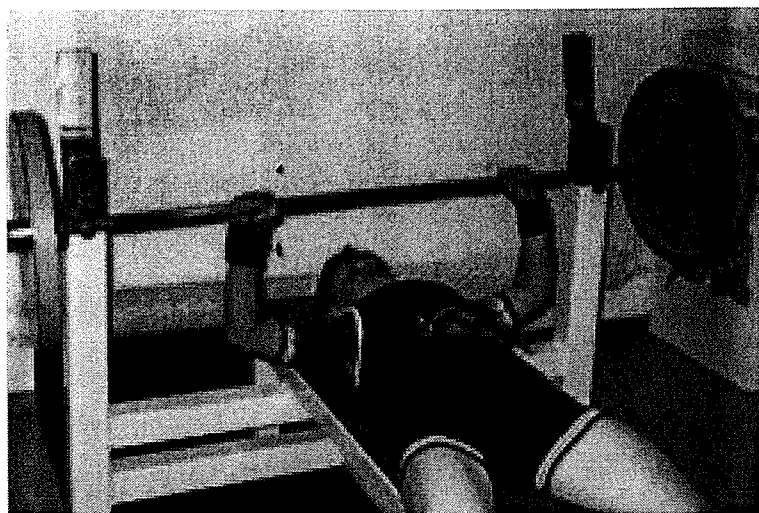

Bild: Marjo i bänkpress.

"Jag är nöjd över, att jag tog mig själv i kragen och började se världen med andra ögat. Numera är syn-och hörselskadan inget hinder. Jag har accepterat mig som jag är. Andra märker det också. Jag skäms inte över att jag inte hör eller ser.

Jag får alltid hjälp, då jag ber om det. Andra beundrar mig, då jag ihärdigt klarar mig själv i styrkelyft-träningen, i annan idrott och också med att baka bullar.

Marjo utövar också annan idrott än styrkelyft. Hon går 5-20 km varje dag. Hemma har hon också en stepper, där man gör en rörelse som motsvarar att gå i trappor. Till diskomusik trampar Marjo i steppern några timmar åt gången. Svetten rinner och andra är förvånade.

Problemen kan övervinnas

Marjo skulle ha deltagit redan i maj i Västra- Finlands mästerskapstävlingar, men bristen på pengar var ett hinder. Hon var med i publiken. Många träningskamrater undrade, varför hon inte var med. Marjo blev medlem i styrkelyftklubben i Jyväskylä förra hösten. Där är träningen övervakad och hon får personliga råd. Marjos tränare är hennes egen man.

Marjo förbereder sig för nästa tävling. Målsättningen är att delta i FM i styrkelyft i Helsingfors år 2001 i klassen under 44 kg. Träningen är hård. Hon tränar dessutom enligt styrkeklubbens program. Resultaten skall höjas. Enligt nuvarande statistik är Marjo etta. I FM-tävlingarna får vi se hur det går.

Marjo kan endast delta i bänkpress i styrkelyft, och inte i benpress eller marklyft. Marjo har en leg perthes calve-sjukdom i vänstra höften. Höften är värd i en operation, så hennes rörelse är begränsad. Hon kan inte böja sig tillräckligt lågt eller lyfta något i den ställningen. I marklyft bör man också böja benen och det kan Marjo inte tillräckligt väl. Men trots det tränar hon båda grenarna i salen.

Vi är speciella

Det bästa som Marjo åstadkommit är, enligt henne, ändå familjen. "Jag har en stor och kärleksfull man. Jag har även en dotter på 10 år. Hon är också syn-och hörselskadad. Vi har dessutom en 3-årig hund, en Tibet spaniel och en liten kanin.

Marjo känner att hon är dövblind, fastän hon ännu har relikter av hörsel och syn kvar. Marjo säger, att hon vill representera det vad hon är. "Jag skäms inte att vara dövblind. Jag vill visa världen, att vi är speciella."

Marjo rör sig på egen hand i staden med en vit käpp. Marjo är stolt, då främmande människor stannar för att diskutera med henne. Hon upplever, att hon tas emot som en människa och att andra inte flyr henne. Hon vill förändra människors uppfattning om dövblinda. "Nog kan man prata med oss. Om vi inte hör, kan andra fast rita på ryggen!" □

2000 konst i Östra Lappland

**Lapplands ambulering klubb
konst-och rekreationsläger i
Luusua i Kemijärvi 14-16.6. 2000**

Leila Lappea

I Luusua väntade oss Lapplands regionsekreterare *Jorma*. Han önskade oss välkomna. Vi åt gädda med smörsås och småpratade. Sedan drog vi upp ärmarna och gick till den natursköna sjöns strand. Hungern att göra konst och skapa var stor. Vi behövde bara naturstenar, våt lera, gamla kvistar, rötter och färg. Det var roligt att skapa i grupp. Vi gjorde ett konstverk på beställning på stranden. Det heter Karhotin.

Människan kan lämna spår efter sig i naturen. Allt material från naturen, som låg på marken, väntade på sina finnare. Nu fortsätter det som en del av Karhotin. Nu är nog björnarna och människorna som rör sig i naturen förundrade.

Regnet har aldrig stört människorna i Lappland. Dövblindhet är inget hinder för att skapa konst i regnet. Det är nu bekräftat. Det var en upplevelse och sinnena förfriskades.

Kvällen kom. Vi sov över i Matkatupa. Från bastutaket rökte det ur pipan och husets värdar tog varmt emot oss. Var och en fann sin egen stuga. Som avslutning på kvällen gick vi i bastun. Trötta kröp vi till kojs till våra stugor.

Pigga på morgonen började vi arbeta igen. **Irene Kangasniemi** ledde oss. Jag var hjälpledare. Vi gjorde skulpturer av material från naturen. I arbetet var det intressant, att dövblinda kan med känselsinnena skapa sina egna föreställningar, former, balans och färger. Det är fascinerande.

Vi prövade också på att rita med pastellfärger på ett svart papp. Papprets yta kändes levande. Vi är vana att använda vita papper. Men det svarta pappret skapar en motsats till det vita bordet. Det är lätt att försjunka i djupet och skapa kontraster och komplettera dem med olika färger. Vi arbetade i en konstnärsateljé. Belysningen var bra. Stämningen var 100% skapande.

Alltemellanåt krävdes det paus och då åt vi som hästar. Så hölls vi vak-

na och orkade fortsätta skapa.

Den skapande pausen fortsatte. Vi for på en tur till Luusua by och sedan till muséet. I den gamla bondgården doftade det gammalt trä. Förr var saker gjorda av trä och järn livsviktiga. Vi besökte också kraftverket. Av vattnet blir det el. Vi besökte också en healare. Vi fick kaffe och bulla och hörde på, hur man kan sköta sin kropp, så att man orkar skapa konst.

På det sättet fick vi kunskap om naturen i Luusua, om forna sakers historia, om att använda trä och metall. Vi fick kraft och elinspiration. Och då människan inte är en maskin, fick vi veta, hur vi skall ta hand om oss själva, så att inte vår skaparkraft tar slut.

Den sista morgonen slutförde vi konstverken. Jag konstaterade åt Irmeli, att nog finns det en liten konstnärssjäl i var och en av oss. □

Sommartävlingar

*Hilkka Kasurinen,
bilder: M. Tiittanen*

Deltagarna i sommartävlingarna fördes tillsammans med buss till Kisakallio i Lojo. Det var bra ordnat. Kisakallio var bekant för många av oss, då vid namnet Kuntokallio. Vädret gynnade oss växelvis, stundom solsken, stundom ösregn. Vi var och simmade och även bastubad hörde till programmet.

Olika slags idrotter stod på programmet: stavgång, gymnastik, gym, olika lekfulla, roliga, nya och gamla tävlingar. Vi fick också pri-

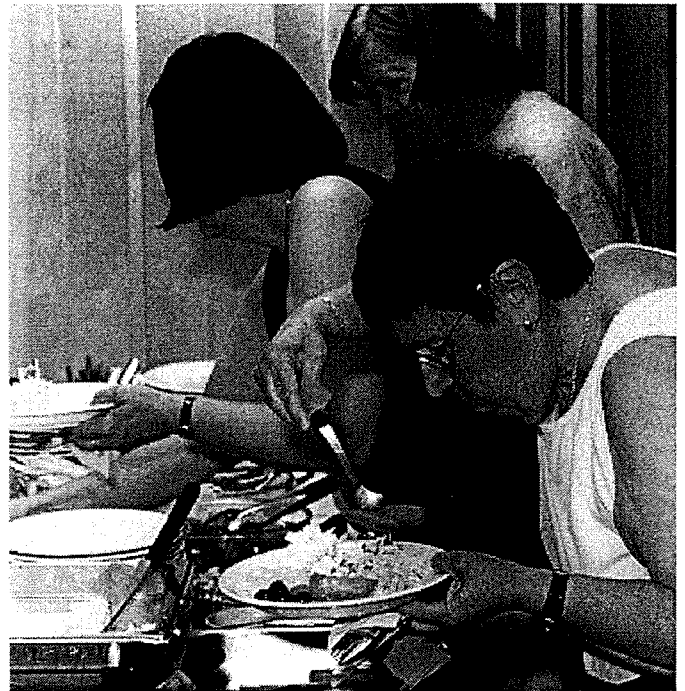

Bild: Justiina vid matgrytorna

ser. En nallebjörn var det finaste priset som Justiina fick. Den sitter nu bredvid lampan som en maskot och granskar Justiinas drömvärld. Att spela golf var nytt och intressant för Justiina. Det spelade vi länge. Jag tränade noggrannhetslag. Många gånger lyckades jag.

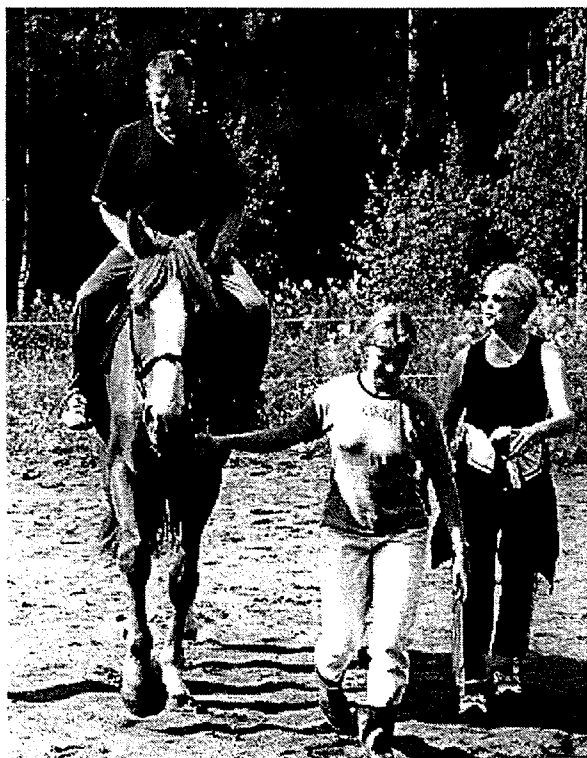

*Gruppen går med stavar.
Från vänster
Olavi, Ahti,
Martti, Matti,
Marja-Leena,
Raili, Suoma,
Marja-Liisa,
Toini
och Late.*

Vi prövade även på att rida. Det var svårt att komma upp på hästryggen och det var också lite skrämmande, hur man skulle hålla balansen, då hästen gungade av och an. Men allt gick nog bra.

Vi skapade konst med händerna. Av naturväxter gjorde vi vackra tavlor. Min tavla hänger på väggen.

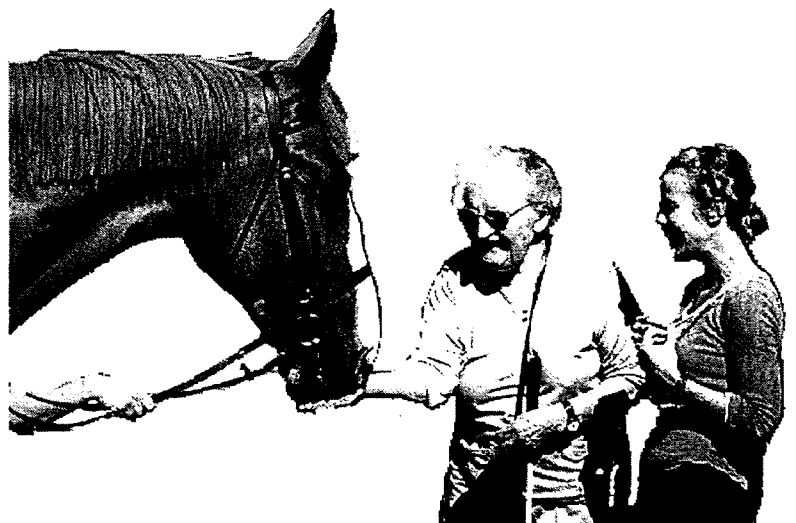
Till Ekenäs gjorde vi en tur med buss. Vi fick en guide där, som berättade om sevärdheterna. Ekenäs är en vacker liten stad vid havsstranden. Där finns många vackra och färggranna små hus. Ekenäsborna sköter om sina hus från generation till generation. Gatorna och vägarerna är smala. Jag blev riktigt rädd, hur en som går skall klara sig i trafiken. De vana ekenäsborna kan klara sig på de smala trafiklederna.

Väggkosten åt vi på stranden. Vi beundrade utsikten. Härifrån kan man ju fast fara till Amerika med båt. Vi gjorde uppköp i en liten affär, där belysningen var dunkel, men stämningfull. Resan fortsatte till Svar-tön. Vi såg ett minnesmärke över 3000 ryssar som dog i inbördeskriget. Begravningsplatsen är också där.

Vi tillbringade kvällen vid insjöns strand i en stor bod. Programmet var fritt. Justiina ordnade snabbt en dansgrupp. Toini gav gruppen namnet "Slingrande skönheter". Vi dansade till takterna av Olavis musik. Lauri ledde Napakymppi. Sommartävlingarna slutade med en mjuk och len sommarvind vid sjöstranden, Det minnet blir oförglömligt. □

Bilder: På sommartävlingarna bekantade vi oss också med hästar. På bilden bredvid rider Ahti Myyrä och nedan ger Aune Purje en smakbit åt hästen.

Posten går fram

Raili Karisaari

Då och då frågar man av Centralbyrån, varför Dövblindas Nyhetstidning kommit fram först på måndag eller tisdag. Vi frågade av vår kontaktperson, som berättade om hur posten går.

Jag bekantade mig med Helsingfors Postcentral och dess sortering. Det var torsdag eftermiddag, då Dövblindas Nyhetstidning postas. Den hade just kommit från tryckeriet och väntade på sortering i ankomstau-
lan. Jag följde med produktionschefen Seppo Kurvinen, hur tidningen far från ankomstau-
lan till sorteringsavdelningen. Den stora hallen är full av fordon, rullor, trucker, gula plastlådor, som var fulla av post.

Arbetarna skrev sändningarnas postnummer på datorer. Ett automatiskt fordon registrerar informationen och kan fälla ner sändningen vid rätt lucka. Ett postnummer som skrivits fel förde sändningen till fel lucka, men en noggrann arbetare satte den på rätt plats.

Flera sorteringar

Seppo Kurvinen berättade, att postsändningarna går igenom flera sorteringar. Först förs de från posterna och brevlådorna till sorteringscentralerna, där sorteringen är automatisk. Mellan sorteringscentralerna far posten på nätterna med bil, lastbil, med tåg eller flyg. Vid sorteringscentralerna sorteras och packas posten och förs på morgonen till mottagarens postadressställe. Där öppnas paketen, sorteras och utdelas till mottagarna.

Helsingfors posts sorteringscentral ligger i Böle. De andra sex sorteringscentralerna finns i Åbo, Tammerfors, Villmansstrand, Seinäjoki, Kuopio och Uleåborg. Sorteringscentralen i Böle är störst. Den inledde sin verksamhet 1978. I Böle sorteras nästan 2 miljoner postförsändelser i dygnet.

Press X- och Press M-tjänster

Dövblindas Nyhetstidning hör till Press X-serviceklassen. Det in-

Dövblindas Nyhetstidning trycks i Synskadades tryckeri. Där sätts adresserna på. Postens avhämtningservice hämtar tidningarna till Helsingfors sorteringscentral. De sorteras och sänds till de sex olika regionala sorteringscentralerna. Från centralerna förs de till poster, varifrån de utdelas till mottagarna. Bilden bredvid är från sorteringen.

(Bild: R. Karisaari)

nebär, att tidningarna sänds på torsdagskvällen från tryckeriet och är hos läsarna på fredag förmiddag. Sorteringen, transporten och utdelningen av tidningarna runtom i Finland sker under 16-20 timmar.

• Känselsprötet-tidningens serviceklass är Press M. Tidningen är framme senast inom två dygn efter den sänts från tryckeriet. Dock är tidningssatser på mindre än 10 000 exemplar frammen åtminstone på tre dagar.

Till sorteringscentralen i Uleåborg far Nyhetstidningen med flyg. Detta har märkts i praktiken. De flesta av läsarna i Norra Finland får sin tidning redan på fredagen. Fastän servicen utvecklas hela tiden, kan en

del av läsarna få sin tidning först på måndagen. "Detta är beklagligt, men vi försöker rätta till det", säger Satu Teittinen, vår kontaktperson i Posten.

Miljoner brev i dygnet

Dagligen utdelas post till ungefär 2,5 miljoner adresser. Mängden post har ökat hela tiden. E-post, fax, mobiltelefoner o.s.v. har till viss del ersatt privatbrev, men företagens direktreklambrev har istället ökat. Också olika kund-och informationstidningar ökar. Produktkonsulent Petri Soine uppskattade att den nya teknologin är en av orsakerna. Det är lätt och billigt att utge material. Också antalet julkort har ökat från år till år, sade han. □

Åsikt:

Handledss- eller fotledsskakare vore praktiska

Hilkka Kasurinen

Vi har många olika hjälpmedel, som undelättar vår vardag. Men är vi själva med och planerar dem? Vi individer är olika. Vi har våra egna åsikter och behov.

Hemma har jag bekantat mig med det nya Bellman visit-alarmsystemet. Det är jättebra. Till både fickskakaren och skakväckaren under dynan kan man sätta tre olika alarm: dörrklockan, telefonen och brandvarnaren.

Men för en djuptsovande skakar inte skakväckaren tillräckligt hårt. Den kan inte läggas under bäddmadrass-

sen, utan bör sättas under dynan och därifrån kan den falla eller störa sömnen. Fickskakaren är lätt och bekväm, men på dagssömnen känner man den inte när den skakar och spinner som en katt. För mig har det hänt, att jag på morgonen glömt att ta bort skakväckaren från laddning, men ändå satt den på nattbordet. När jag kommit hem, har skakaren fallit på golvet. Nu minns jag redan hur den används.

Man blir äldre och bör minnas många saker av säkerhetsskäl, då man går ut från hemmet. Kontrollera spisen, vattenkranarna, skakarna, sätta på telefonsvararen, släcka lamporna, stänga vattenkranarna och stänga dörrarna. Man måste vara på sin vakt. Minnet belastas ännu mer, då en ny maskin kommer med i bilden.

Jag skulle inte rekommendera skakväckaren under dynan eller den hala klockskakaren. De stör och kan falla på golvet och skaka. Jag önskar, att det skulle finnas handledsskakare till måttliga priser. Eller fotledsskakare. Man skulle urskilja dem från andra alarm.

Hälsar Justiina ☐

Semester vid havsstranden

Hilkka Nieminen

Jag hade fått en finansierad semestervecka av Finlands Dövblinda rf. Jag måste leta efter det ställe jag skulle fara till. Jag hade meddelat att jag vill semestra i Onnela eller i Verksamhetscentret i Tammerfors, men det var överfullt där. Alla platser var reserverade, då jag ville inleda min semester.

Jag ringde till flera semesterställen jag varit tidigare på. Både synskadades och dövas semesterställen var fulla. Slutligen kom jag ihåg, att jag för några år sedan gjorde en resa till ett semesterställe för Döva i Åbo.

Det ligger vid havsstranden i Åbo skärgård. Jag ringde dit och den vänliga värden vid Huviranta svarade. Han sade, att vi är välkomna på fullpension till stället som ägs av döva. Så jag tog min bekanta Virpi med mig från Tammerfors.

Det var en vacker måndagsmorgon då vi reste med tåg först till Åbo och sedan med taxi långt ut i skärgården till det vackra stället. Det ligger på en lugn och vacker plats, precis som jag mindes från utflykten.

Värdarna tog glatt emot oss. Allt var färdigt för oss, t.o.m. bastun. Vi gjorde oss hemmastadda och snart badade vi i det rena havsvattnet. Vi var i bastun och simmade igen. Värddin nan lagade god mat och mycket. Även underbara bakelser varje dag med kaffet.

Jag rekommenderar detta ställe för alla dövblinda. Värdarna sade att de inte haft medlemmar från Finlands Dövblinda rf där förr.

Där finns en riktigt ny huvudbyggnad, som är vacker. I nedre våningen är matsalen, där det finns öl- och matservering. I övre våningen finns rum. Stället är underbart som semesterställe. Det finns tillräckligt med utrymme och den friska luften gör gott. Jag far säkert dit igen på semester.

Till Huviranta kan man även fara med husvagn. När vi var där fanns det 7 st av dem. Vi träffade många döva. Vi fick fina minnen av vår semestervecka och jag hoppas verkligen, att andra dövblinda semestrar där.

Tack till Finlands Dövblinda rf för semesterpengarna. Allt gick inte åt på denna semester. Det var så förmanligt, nämligen.

Hilkka, som ännu går omkring i semesterminnena. □

Semesterminne

Ritva Väisänen

På sommardagen, mitt i vardagen
tog jag en taxi till byn,
till min vän jag for.

Värdinnan kom emot mig vid porten
med kvistar av björk i handen.
Hon höll på att knyta badkvastar åt oss
för ett riktigt hemlagat bastubad.

Bastu-ugnen väste och smälde
flickorna på laven svettades
och grinade.

Helmi slängde vatten på stenarna
och det blev varmare, puh!

Elden i ugnen förde hemtrevliga ljud
de färska kvistarna doftade underbart.
Vi slog varandra med kvastarna
och våra kroppar blev så rena, så.

Efter bastun satt vi i gungan på gården
och känslan var underbar.
Solen lyste och värmde så,
vi samtalade om gamla minnen
Också pannan väste på ugnen,
och snart fick vi bastukaffe.

Så kan man ibland glömma
bekymren och besvären
och finna de ljusa sidorna av livet.

Av blommorna på gården gjorde du
en blombukett,
och satte den i min hand när jag for.
Tack, min vän, tack för denna dag,
och för den heta bastun. □

KÄNSELSPRÖTET 26.årgången, ISBN 0358-2280

Utgivare: Finlands Dövblinda rf., Nylandsgatan 28, 00120 Helsingfors.
Telefon (09) 5495 350. Texttelefon (09) 5495 3526. Fax (09) 5495 3517.

Chefredaktör: Katri Pyykkö **Redaktör:** Raili Karisaari

Redaktionsråd: Pentti Kähkönen (ordf.), Pekka Juusola, Heli Huotarinen, Ulla Kungas, Riitta Ruissalo, Raili Karisaari (sekr), Katri Pyykkö.

Årgång 150 mk. Tidningen utkommer 11 gånger om året med storskrift, punkter, som långsamt ljudband, som video samt och svenskspråkig översättning.